

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EUK, j.nr. 400.A.5-0-0
Den 4. oktober 2013

Rådsmøde (udenrigsanliggender - handel) den 18. oktober 2013

SAMLENOTAT

<u>1. Kommissionens forslag til Rådets beslutning om at ændre forhandlingsdirektiverne til en frihandelsaftale med ASEAN-landene og bemyndige Kommissionen til også at åbne forhandlinger om investeringsbeskyttelse og forslag om en beslutning fra medlemslandenes regeringers repræsentanter forsamlet i Rådet</u>	<u>2</u>
<u>2. Det Østlige Naboskab: Forberedelse af drøftelsen af handelsaspekterne på topmødet i Vilnius med de østlige naboskabslande</u>	<u>5</u>
<u>3. Kommissionens udkast til henstilling om en Rådsbeslutning om bemyndigelse til Kommissionen om at åbne forhandlinger om en investeringsaftale med Folkerepublikken Kina og om beslutning fra medlemslandenes regeringers repræsentanter forsamlet i Rådet</u>	<u>8</u>
<u>4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en ramme for forvaltningen af det økonomiske ansvar ved tvistbilæggelse mellem investorer og stater for voldgiftsretter, der er oprettet ved internationale aftaler, som Den Europæiske Union er part i .</u>	<u>11</u>
<u>5. EU/USA-frihandelsforhandlinger</u>	<u>14</u>
<u>6. Forberedelse af den 9. WTO-ministerkonference</u>	<u>17</u>
<u>7. Kommissionens forslag til Rådet og Europa-Parlamentet om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår anvendelsen og håndhævelsen af internationale handelsregler</u>	<u>20</u>
<u>8. EU-Singapore frihandelsaftale</u>	<u>26</u>

1. Kommissionens forslag til Rådets beslutning om at ændre forhandlingsdirektiverne til en frihandelsaftale med ASEAN-landene og bemyndige Kommissionen til også at åbne forhandlinger om investeringsbeskyttelse og forslag om en beslutning fra medlemslandenes regeringers repræsentanter forsamlet i Rådet

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

Forhandlingerne med ASEAN-landene om en frihandelsaftale finder sted på basis af et sæt forhandlingsdirektiver, som blev vedtaget af Rådet i december 2009, dvs. før den nye fælles investeringspolitik var formuleret. Disse forhandlingsdirektiver omfatter derfor ikke investeringsområdet. I lighed med forhandlingsdirektiverne for Canada, Indien og Singapore, ønsker Kommissionen at få Rådets tilslutning til at supplere de oprindelige forhandlingsdirektiver med et investeringskapitel omfattende klassisk investeringsbeskyttelse. Markedsadgang er allerede omfattet af direktivernes tjenesteydelseskapitel.

2. Baggrund

Efter Lissabontraktatens ikrafttræden, hvormed investeringsområdet blev en del af den fælles handelspolitik har Kommissionen løbende anmodet Rådet om at supplere forhandlingsdirektiverne for igangværende frihandelsaftaleforhandlinger med et kapitel om investeringsbeskyttelse. Disse investeringsbeskyttelseskapitler og selvstændige investeringsaftaler skal efterhånden erstatte de bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler, som medlemslandene alle har med et vekslende antal tredjelande. Tidligere er forhandlingsdirektiverne for frihandelsaftaleforhandlingerne med Canada, Singapore og Indien blevet suppleret på denne måde.

3. Formål og indhold

Henstillingen har til formål at supplere de eksisterende forhandlingsdirektiver vedrørende en frihandelsaftale med landene i ASEAN-området ved at give Kommissionen formel bemyndigelse til at forhandle og - med forbehold for Rådet og Parlamentets godkendelse og medlemslandenes senere ratifikation - at indgå frihandelsaftaler med de pågældende lande, der også omfatter investeringsfremme- og -beskyttelse.

Investeringsbeskyttelseskapitlet sigter mod at tilvejebringe et regime, der understøtter et gennemskueligt, forudsigeligt og pålideligt investeringsklima, som igen skal øge og udbrede investorerens lyst til at bidrage til øget vækst og beskæftigelse, som større og hurtigere internationale kapitalstrømme antages at stimulere.

Teksten sigter som udgangspunkt mod at give investorerne den type sikkerhed for deres investeringer, som kendes fra medlemslandenes hidtidige bilaterale aftaler med landene i ASEAN-området, og som man som udgangspunkt ønsker videreført, blot på EU-niveau. Beskyttelsen vil derfor også omfatte såkaldt investor-to-state tvistbilæggelse ved internationalt anerkendte voldgiftsinstitutter så som ICSID under Verdensbanken, sådan som det er almindelig praksis i investeringsbeskyttelsesaftaler.

Der sigtes således mod at give investorerne en høj grad af sikkerhed for deres investeringer samtidig med at parterne forpligter sig til indrømme hinanden rum til bæredygtig og inklusiv udvikling på det økonomiske, sociale og miljømæssige område, herunder at modvirke tilskyndelsen til at investere gennem forringelser af det nationale beskyttelsesniveau på det arbejds- og miljømæssige område. For at illustrere dette vil der blive lagt op til, at den kommende aftale skal understøtte internationalt anerkendte CSR-standarder, især OECD's guidelines for multinationale selskaber.

Endvidere sigtes mod en tekst, som ikke forhindrer parterne i at regulere ud fra legitime policy formål som sociale forhold samt på det sundheds-, miljø-, sikkerhedsmæssige- og menneskerettighedsmæssige område, således at regulering på dette område, der indskrænker investorenes beskyttelse ikke skal anses som en indirekte ekspropriation, der kan afstedkomme erstatning fra en international voldgiftsinstitution.

De samlede aftaler forventes at ville indeholde bestemmelser, som ikke er omfattet af den eksklusive EU-kompetence, og derfor forventes der at blive tale om blandede aftaler, som medlemslandene også skal ratificere. Samtidig med vedtagelsen af forhandlingsdirektiverne vil medlemslandene, forsamlet i Rådet derfor også bemyndige Kommissionen til at forhandle på deres vegne om spørgsmål, som falder udenfor den eksklusive kompetence, men som hører naturligt hjemme i en investeringsaftale mellem EU og et tredjeland.

På grundlag af det supplerende kapitel til forhandlingsdirektiverne vil Kommissionen herefter kunne inkludere investeringsbeskyttelse i den samlede forhandlingsløsning vedrørende frihandelsaftaler med ASEAN landene, som vil blive forelagt Europa-Parlamentet og Rådet, samt på grund af aftalernes forudsete karakter af blandede aftaler, medlemslandene til senere godkendelse og ratifikation.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres. Europa-Parlamentet vil dog til sin tid skulle godkende en endelig aftaletekst.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have statsfinansielle eller administrative konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget.

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at det supplerende forhandlingsdirektiv om et investeringsbeskyttelseskapitel vil kunne vedtages på Rådsmødet som et a-punkt. Der er enighed i Rådet om, at det vil være til gavn for EU som helhed, at frihandelsaftalerne med landene i ASEAN området også kommer til at omfatte investeringsbeskyttelse og videreføre det beskyttelsesniveau, som gælder en række af medlemslandene, blot på EU-niveau.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter den fælles europæiske internationale investeringspolitik og som led heri indgåelse af frihandelsaftaler med investeringsbeskyttelse med landene i ASEAN området til gavn for i sidste ende vækst og beskæftigelse både i EU og i ASEAN-landene.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

2. Det Østlige Naboskab: Forberedelse af drøftelsen af handelsaspekterne på topmødet i Vilnius med de østlige naboskabslande

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Formandskabet ønsker, at ministrene skal gøre status for handelsaspektet af forberedelserne til topmødet i Vilnius i november. En af det litauiske formandskabs hovedprioriteter er at få paraferet de færdigforhandlede dybe og omfattende frihandelsaftaler med hhv. Georgien og Moldova samt om muligt at opnå undertegnelse af den dybe og omfattende frihandelsaftale med Ukraine

2. Baggrund

Det østlige Partnerskab blev lanceret i 2009 og dækker EU's naboskabspolitik med Hviderusland, Ukraine, Moldova, Georgien, Armenien og Aserbajdsjan. Der afholdes topmøder med to års mellemrum, senest i Warszawa i oktober 2011. På næste topmøde i Vilnius den 28.-29. november 2013 er der lagt op til en parafering af EU's færdigforhandlede associerings- og frihandelsaftaler med hhv. Moldova og Georgien samt evt. undertegnelse af EU associerings- og frihandelsaftalen med Ukraine, som vil blive vurderet på baggrund af fremskridt på tre områder: retsområdet, valgområdet, samt en generel videreførelse af den politiske og økonomiske reformdagsorden. Ukraines fremskridt på disse tre områder forventes drøftet på udenrigsministermødet den 21. oktober.

På handelsministermødet forventes bl.a. drøftet, hvordan fordelene ved frihandelsaftalerne kommunikerer bedst muligt til de østlige partnerlande samt muligheden for ekstra støtte til disse lande, set i lyset af handelsrestriktioner og andet pres fra russisk side for, at de østlige partnerlande ikke indgår aftalerne med EU. Armeniens præsident har den 3. september 2013 oplyst, at Armenien ville indgå i toldunionen med Rusland, Hviderusland og Kasakhstan, hvorfor det ikke p.t. er sandsynligt, at man kan paraferere den færdigforhandlede associerings- og frihandelsaftale med Armenien på topmødet i Vilnius.

3. Formål og indhold

De dybe og omfattende frihandelsaftaler har til formål at knytte de østlige partnerlande tættere til EU's indre marked gennem afskaffelse af væsentlige handelshindringer, både i form af told og tekniske handelshindringer for varer og tjenesteydelser, tilnærmelse af landenes lovgivning på handelsrelaterede spørgsmål som standarder, certificerings- og anerkendelsesprocedurer, handelslettelse samt særlige sektorer som offentlige indkøb, beskyttelse af intellektuelle rettigheder mm. Indholdet og omfanget af aftalerne minder meget om de aftaler, som er indgået med landene i det Europæiske Økonomiske Samarbejde (EØS). De enkelte frihandelsaftaler er delkomponenter i associeringsaftaler med de enkelte lande, der sigter på at styrke vigtige reformer inden for bl.a. demokrati og retsstat, respekt for menneskerettigheder, god regeringsførelse, markedsøkonomi og bæredygtig udvikling.

Aftalen med Ukraine blev paraferet i 2012. Aftalerne med Georgien og Moldova er blevet færdigforhandlede i sommeren 2013.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i denne fase af processen, men skal afgive samstemmende udtalelse, når aftalerne til sin tid skal ratificeres af EU.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

En vedtagelse af en associeringsaftale samt en dyb og omfattende frihandelsaftale ventes ikke at få lovgivningsmæssige konsekvenser.

Associerings- og frihandelsaftalen med Ukraine forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel, øget beskæftigelse, lavere forbrugspriser, m.m., mens aftalerne med Georgien og Moldova forventes at få beskedne samfundsøkonomiske konsekvenser.

De statsfinansielle konsekvenser forventes primært at ske via EU-budgettet. Isoleret set vil nedsatte toldsatser betyde lavere egne indtægter til EU-budgettet, som i nogen grad vil kunne modvirkes af øget handel. Frihandelsaftalerne forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. Udmøntningen af aftalernes bestemmelser for miljøområdet kan dog på længere sigt have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at alle medlemslande som udgangspunkt vil være positivt indstillet overfor parafering af frihandelsaftalerne med Moldova og Georgien.

Som nævnt i baggrundsafsnittet vil spørgsmålet om en undertegnelse af aftalen med Ukraine blive vurderet på baggrund af fremskridt på tre områder: retsområdet, valgområdet, samt en generel videreførelse af den politiske og økonomiske reformdagsorden.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er positivt stemt overfor parafering af associerings- og frihandelsaftalerne med Moldova og Georgien. Undertegnelse af aftalen med Ukraine vil blive vurderet på baggrund af fremskridt på tre områder: retsområdet, valgområdet, samt en generel videreførelse af den politiske og økonomiske reformdagsorden.

Det skønnes, at de tre aftaler vil kunne skabe øget frihandel med de pågældende lande, som vil have en positiv indvirkning på landenes stadige integration i den europæiske økonomi til gavn for vækst og beskæftigelse samt generelt støtte reformprocesserne i landene.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Associerings- og frihandelsaftalen med Ukraine har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg på mødet den 7. oktober 2011 til forhandlingsoplæg.

Forslaget til forhandlingsdirektiver for en associeringsaftale med Georgien har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 19. marts 2010 til orientering. For Moldovas vedkommende fandt forelæggelsen sted den 6. maj 2011.

3. Kommissionens udkast til henstilling om en Rådsbeslutning om bemyndigelse til Kommissionen om at åbne forhandlinger om en investeringsaftale med Folkerepublikken Kina og om beslutning fra medlemslandenes regeringers repræsentanter forsamlet i Rådet

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

EU har efter Lissabontraktaten eksklusiv kompetence på investeringsområdet. Foreløbig har Kommissionen fået bemyndigelse til at forhandle om investeringskapitler i en række frihandelsaftaler, hvoraf de første var Canada, Singapore og Indien. Der forhandles også med Japan og USA om frihandelsaftaler med investeringskapitler. En aftale med Kina vil afløse bilaterale aftaler mellem Kina og 27 medlemslande på beskyttelsesområdet og give større adgang til det store kinesiske marked for investeringer, især på markedet for offentlige virksomheder. Det er håbet, at forhandlingerne kan indledes inden det næste EU-Kina topmøde, der finder sted i november 2013.

2. Baggrund

En investeringsaftale med Kina er en af de store prioriteter for EU under den nye fælles europæiske internationale investeringspolitik. Idet en frihandelsaftale ikke synes at være en realistisk mulighed i en overskuelig fremtid, har Kommissionen fremlagt forslag om indgåelse af en ren investeringsaftale, som omfatter både ”pre-establishment investment” (markedsadgang), som kendes fra WTO (GATS), og ”post-establishment investment protection” (klassisk investeringsbeskyttelse), som kendes fra traditionelle nationale bilaterale aftaler. Det vil i givet fald være en aftale mellem EU og et tredjeland, som vil være den første af sin art.

3. Formål og indhold

Efter forslaget vil Rådet give Kommissionen bemyndigelse til at indlede forhandlinger om en investeringsaftale med Kina baseret på indholdet i forhandlingsdirektiverne.

Den kommende aftale med Kina har til hensigt at fjerne barrierer for gensidige investeringer mellem de to aftalparter og tilvejebringe et gennemskeligt, forudsigeligt og pålideligt investeringsklima, som igen skal øge investorernes lyst til at bidrage til øget vækst og beskæftigelse.

Der sigtes mod at give investorerne en høj grad af sikkerhed for deres investeringer, samtidig med at parterne forpligter sig til indrømme hinanden rum til bæredygtig og inklusiv udvikling på det økonomiske, sociale og miljømæssige område, herunder at modvirke tilskyndelsen til at investere gennem forringelser af det nationale beskyttelsesniveau på det arbejds- og miljømæssige område. Der lægges i direktiverne op til, at den kommende aftale skal understøtte internationalt anerkendte CSR-standarder, især OECDs guidelines for multinationale selskaber.

Aftalen vil skulle være WTO-medholdelig og i øvrigt i overensstemmelse med parternes almindelige internationale forpligtelser.

Endvidere indgår det i direktiverne, at en aftale ikke vil forhindre parterne i at regulere ud fra legitime politik-hensyn, såsom sociale forhold samt på hensyn på det sundheds-, miljø-, sikkerhedsmæssige- og menneskerettighedsmæssige område. Det betyder, at regulering på dette områ-

de, der indskrænker investorernes beskyttelse, ikke skal anses som en indirekte ekspropriation, der kan afstedkomme erstatning i eventuelle sager ført ved en international voldgiftsinstitution.

Med hensyn til investeringsbeskyttelse lægger direktiverne op til at give investorerne den type sikkerhed for deres investeringer, som kendes fra de hidtidige bilaterale aftaler, som 27 ud af 28 af EU's medlemslande allerede har med Kina, og som man som udgangspunkt ønsker videreført, blot på EU-niveau. Beskyttelsen vil derfor også omfatte såkaldt investor-to-state tvistbilæggelse ved internationalt anerkendte voldgiftsinstitutter så som ICSID under Verdensbanken, sådan som det er almindelig praksis i investeringsbeskyttelsesaftaler. Adgangen til tvistbilæggelse ved voldgift vil ikke omfatte markedsadgangsliberaliseringerne, kun investeringer, som er foretaget i overensstemmelse med modtagerlandets love og regler.

Den kommende aftale med Kina ventes at indeholde bestemmelser, som ikke er omfattet af eksklusiv EU-kompetence, og derfor vil der være tale om en blandet aftale, som medlemslandene også skal ratificere. Samtidig med vedtagelsen af forhandlingsdirektiverne vil medlemslandene derfor også bemyndige Kommissionen til at forhandle på deres vegne om spørgsmål, som falder udenfor den eksklusive kompetence, men som hører naturligt hjemme i en investeringsaftale mellem EU og et tredjeland.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres. Europa-Parlamentet vil til sin tid skulle godkende den færdigforhandlede aftale.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have statsfinansielle eller administrative konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget.

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanser, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

For så vidt angår samfundsøkonomien vil en investeringsaftale, herunder særligt markedsadgangsdelen, kunne få positive konsekvenser for graden af kapitalstrømme mellem EU og Kina til gavn for vækst og beskæftigelse.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil kunne vedtage forhandlingsdirektiverne som et a-punkt. Der er enighed i Rådet om, at det vil være til gavn for EU, at der indgås en aftale med Kina, som dels øger de europæiske landes adgang til det kinesiske marked for investeringer og tjenesteydelser, dels

konsoliderer den eksisterende investorbekyttelse, så den bliver ens for alle europæiske investorer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter den fælles europæiske internationale investeringspolitik og som led heri indgåelse af en EU-Kina investeringsaftale til gavn for i sidste ende vækst og beskæftigelse både i EU og i Kina.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en ramme for forvaltningen af det økonomiske ansvar ved tvistbilæggelse mellem investorer og stater for voldgiftsretter, der er oprettet ved internationale aftaler, som Den Europæiske Union er part i

KOM(2012) 0335

Revideret notat. Ændringer er markeret med streger i margenen.

1. Resumé

Forordningen vedrører fordelingen af det økonomiske ansvar mellem EU og dens medlemslande i internationale voldgiftssager, som anlægges af udenlandske investorer i medfør af aftaler, som EU fremover vil indgå, indeholdende regler om investeringsbeskyttelse, og hvor EU bliver dømt til at betale erstatning. Endvidere skal forordningen fordele rollerne mellem EU og medlemslandene i disse voldgiftssager. Endelig fastlægger forordningen regler for, hvem der kan indgå forlig på EU's og medlemslandenes vegne, og for de interne procedurer for betaling af sagsomkostninger og eventuelle erstatninger i investeringsvoldgiftssager, hvor EU måtte blive part.

2. Baggrund

Kommissionen fremlagde den 21. juni 2012 forslag til forordning om en ramme for forvaltningen af det økonomiske ansvar ved tvistbilæggelse mellem investorer og stater for voldgiftsretter, der er oprettet ved internationale aftaler, som Den Europæiske Union er part i.

Forordningen er næste led i gennemførelsen af den nye fælles europæiske internationale investeringspolitik, jfr. Kommissionens meddelelse af 7. juli 2010 og de på grundlag heraf vedtagne rådskonklusioner. Første led var forordningen om overgangsordninger for bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler mellem medlemslandene og tredjelande, som trådte i kraft i januar 2013, efter at der blev opnået politisk enighed om teksten under dansk formandskab i 2012..

Medlemslandene har givet Kommissionen mandat til at forhandle investeringskapitler til frihandelsaftalerne med bl.a. USA og Japan. En række medlemslande har tilkendegivet, at man ikke vil kunne undertegne disse aftaler, før den økonomiske ansvarsfordeling i eventuelle voldgiftssager på grundlag af disse aftaler er fastlagt. Spørgsmålet vedrører de tilfælde, hvor EU og/eller et medlemsland idømmes en erstatning ved en international voldgift under aftaler, hvor investorer har ret til at sagsøge modtagerlandet for tab af en investering, som indebærer et brud på frihandelsaftalens regler om investeringsbeskyttelse.

Ansvarsfordelingen kan fx være relevant i en situation, hvor et medlemsland dømmes for brud på investeringsbeskyttelsesreglerne i kraft af en foranstaltning, som er led i gennemførelsen af et EU-direktiv.

Forslaget har hjemmel i Traktaten om den Europæiske Union (TEU) og traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), mere specifikt art. 207, stk. 2, der fastlægger EU's enekompetence på det handelspolitiske, herunder det investeringspolitiske område. Forslaget skal vedtages af Rådet og Parlamentet efter Traktatens regler om den almindelige lovgivningsprocedure.

3. Formål og indhold

Forordningen har til formål at sikre en høj grad af forudsigelighed om og rimelighed i, hvem (EU som helhed eller et givent medlemsland) der bærer det økonomiske ansvar i internationale voldgiftssager, hvor EU ikendes en erstatning til en investor fra et tredjeland, med hvem EU har indgået en bilateral aftale, der omfatter investeringsbeskyttelse, og hvor det er aftalt, at investor kan søge tvistbilæggelse gennem såkaldt investor-mod-stat voldgift ved et anerkendt internationalt voldgiftsinstitut, fx UNCITRAL (under FN) eller ICSID (under Verdensbanken).

Sådanne tvistbilæggelsesprocedurer er almindeligt anerkendt i hidtidige bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler og er også et naturligt led i alle hidtidige danske bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler. Udgangspunktet er, at EU skal bære ansvaret udadtil i medfør af enekompetencen på investeringspolitikområdet, der fulgte med Lissabontraktaten. Imidlertid kan det være urimeligt at lade EU bære udgiften endegyldigt, hvis EU dømmes ved voldgiften for en konkret foranstaltning i et givent medlemsland, som EU enten ikke eller kun delvis bærer ansvaret for. Eksempler kunne være direkte ekspropriation, hvor der ikke er givet erstatning til investoren eller indirekte ekspropriation som følge af den konkrete gennemførelse i et medlemsland af en generel EU-retsakt, typisk et direktiv.

Forordningen er struktureret i fire hovedområder.

Første område er fordelingen af det økonomiske ansvar, dvs. om det er EU eller det pågældende medlemsland, som skal bære den økonomiske byrde endegyldigt. Udgangspunktet er, at EU sender regningen videre til medlemslandet, hvis handlingen, der fører til dommen, kan henregnes til medlemslandet, medmindre handlingen var påkrævet i henhold til EU-retten.

Andet område er reglerne for hvem, der optræder som indklaget i en given voldgiftssag – dvs. hvem repræsenterer indklagede i retssagen - EU eller det pågældende medlemsland?

Tredje område er procedurerne og rollefordelingen for indgåelse af eventuelle forlig om tvister anlagt i henhold til en EU-aftale enten mod EU eller mod et medlemsland af en investor fra et tredjeland.

Fjerde område er procedurerne for betalinger af omkostninger og eventuelle erstatninger hidrørende fra internationale investeringsvoldgiftssager.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Parlamentet er medlovgiver på forordningen efter reglerne om den almindelige lovgivningsprocedure.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver ikke eksplicit i sin begrundelse for forslaget, at nærhedsprincippet er overholdt. Forordningen tilsigter som nævnt at regulere den økonomiske ansvarsfordeling mellem EU og medlemslandene, såfremt en investor fra et tredjeland, hvormed EU har indgået en investeringsbeskyttelsesaftale tillægges erstatning ved en international voldgift. Regeringens vurdering er derfor, at nærhedsprincippet er overholdt, da alternativet til regulering på EU-niveau ikke er relevant i den konkrete sammenhæng.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har ikke umiddelbart statsfinansielle konsekvenser, men kan evt. få det indirekte gennem den potentielle indvirkning på EU's budget, såfremt det endegyldige økonomiske ansvar i en sag skal bæres af EU som helhed. Det kan desuden blive aktuelt, såfremt Danmark måtte blive indklaget og dømt for en foranstaltning, der krænker en investors rettigheder i henhold til en EU-aftale med investeringsbeskyttelsesregler. Danmark har dog ikke hidtil oplevet at skulle føre sager, som anlægges af udenlandske investorer i medfør danske bilaterale investeringsbeskyttelsesaftaler, og det anses ikke for særligt sandsynligt, at overgangen til eksklusiv EU-kompetence vil ændre på dette forhold.

8. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forhandlingerne har vist, at der er store meningsforskelle mellem Kommissionen og en række medlemslande, der foretrækker selv at føre sagerne ved de internationale voldgiftsinstitutter. Hertil kommer, at det er omtvistet, hvor langt den eksklusive kompetence, som EU fik på investeringsområdet med Lissabontraktaten, rækker, herunder hvorvidt tvistbilæggelse er omfattet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt den nye fælles europæiske internationale investeringspolitik, da det alt andet lige vurderes at være i EU's og de enkelte medlemslandes overordnede interesse, at EU forhandler og indgår fælles aftaler om investeringsbeskyttelse. Hermed sikres normalt et højere, bredere og fremfor alt ensartet beskyttelsesniveau for EU's egne investorer, ligesom medlemslandene bliver lige attraktive i retssikkerhedsmæssig forstand for investorer fra tredjelande.

Regeringen finder det som udgangspunkt korrekt, at fordelingen af økonomisk ansvar og spørgsmålet om repræsentation ved voldgiftsretten kan henregnes til medlemslandet, medmindre handlingen var påkrævet i henhold til EU-retten.

På det grundlag forventes det, at man fra dansk side vil kunne tilslutte sig det kompromis, som Rådet i sidste ende måtte nå med Europa-Parlamentet og Kommissionen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 23. november 2012.

5. EU/USA-frihandelsforhandlinger

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA blev lanceret d. 17.-18. juni, og den første forhandlingsrunde blev afviklet d. 8.-12. juli. Næste forhandlingsrunde afvikles d. 7.-11. oktober. Handelskommissæren forventes på rådsmødet at orientere om de væsentligste resultater af forhandlingsrunden samt perspektiverne for det videre forhandlingsforløb ind i foråret 2014.

2. Baggrund

Rådet vedtog d. 14. juni 2013 forhandlingsdirektiverne for en EU/USA-frihandelsaftale. Frihandelsforhandlingerne blev herefter formelt lanceret i margin af G8-topmødet i Nordirland d. 17.-18. juni 2013. Den første forhandlingsrunde mellem EU og USA blev afviklet d. 8.-12. juli i Washington. Næste forhandlingsrunde afvikles i Bruxelles d. 7.-11. oktober 2013.

Frihandelsforhandlingerne mellem EU og USA har til formål at sikre en gradvis og gensidig liberalisering af handel med varer og tjenesteydelser samt investeringer og adgangen til etablering.

Forhandlingerne er overordnet struktureret efter tre hovedområder: 1) Markedsadgang, herunder nedsættelse og afvikling af toldsatser, liberalisering af handlen med tjenesteydelser samt investeringer og offentlige indkøb; 2) Reguleringsmæssigt samarbejde, herunder generelle principper for reguleringsmæssig tilnærmelse samt konkrete afsnit om reguleringsmæssigt samarbejde vedrørende prioriterede sektorer som bl.a. lægemidler, medicinsk udstyr, kemikalier og biler; 3) Regler i form af beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, oprindelsesregler, energi, konkurrence og handelsletelse.

Såfremt parterne når til enighed om en frihandelsaftale, forventes en vedtagelse af denne som udgangspunkt at ville kræve et kvalificeret flertal i Rådet efter godkendelse fra Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Handelskommissæren forventes under frokosten på rådsmødet at give en orientering om de væsentligste resultater af anden forhandlingsrunde mellem EU og USA, som finder sted i Bruxelles d. 7.-11. oktober. Der ventes derudover en drøftelse af EU's overordnede prioriteter i forhandlingerne og en orientering om det ventede videre forløb for forhandlingerne frem mod foråret 2014. Den franske handelsminister ventes desuden som særskilt punkt at anmode om, at der træffes beslutning om at nedklassificere forhandlingsdirektiverne for en EU/USA-frihandelsaftale med henblik på offentliggørelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende en evt. frihandelsaftale.

5. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevante.

6. Gældende dansk ret

Forslaget berører ikke dansk ret.

7. Konsekvenser

En udmøntning af udkastet til forhandlingsdirektiver i form af indgåelsen af en frihandelsaftale forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser i form af øget samhandel med deraf afledte effekter i form af øget beskæftigelse, lavere forbrugerpriser mm.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser forventes disse primært at ske via EU-budgettet. Isoleret set vil nedsatte toldsats betyde lavere egne indtægter til EU-budgettet, som i nogen grad vil kunne modvirkes af øget samhandel.

Hverken forhandlingsdirektiverne eller en frihandelsaftale forventes umiddelbart at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. Udmøntningen af forhandlingsdirektivernes bestemmelser på området for bæredygtig udvikling kan dog på sigt have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg i udvidet kreds (inkl. erhvervs- og arbejdstagerorganisationer) blev hørt forud for vedtagelsen af forhandlingsdirektiverne. Følgende har sendt et høringssvar:

Danmarks Rederiforening støtter indledning af frihandelsforhandlinger med USA, som udgør et af de væsentligste markeder for danske shippingvirksomheder. Særligt vigtigt for rederierhvervene er bestemmelser om handelslettelse, samarbejdet om internationale regler samt prioriteringen af tjenesteydelser, hvor man gerne ser søfartens liberale adgang indskrevet i en frihandelsaftale.

Dansk Erhverv støtter indledning af frihandelsforhandlinger som væsentligt bidrag til vækst og beskæftigelse. En frihandelsaftale med USA bør understøtte det multilaterale spor, sikre nedsættelse af toldsats generelt og omfatte alle leveringsformer indenfor tjenesteydelser. Håndteringen af ikke-toldmæssige barrierer bør stå centralt i forhandlingerne, og brugen af sikkerhedsklausuler, som kan anvendes protektionistisk, bør begrænses. Man støtter generelt et øget samarbejde om fælles globale udfordringer som bl.a. oprindelsesregler og beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Dansk Industri støtter indledning af frihandelsforhandlinger, som bør resultere i afskaffelsen af alle toldsats i samhandlen med USA. En frihandelsaftale bør ligeledes sikre fuld og lige adgang til at byde på offentlige udbud på alle administrative niveauer i USA, afskaffe tekniske handelshindringer og forebygge indførelsen af nye. Det bør ske ved en harmonisering af standarder og godkendelsesprocedurer, hvor det er muligt, suppleret af anvendelsen af et princip om gensidig anerkendelse. En frihandelsaftale bør desuden adressere de meget vidtgående amerikanske regler for produktansvar, som særligt kan udgøre en udfordring for små og mellemstore virksomheder. Det bør derudover sikres, at uenigheder om beskyttelsen af geografiske indikationer ikke blokerer for fremskridt i de samlede forhandlinger.

Danske Maritime støtter indledning af frihandelsforhandlinger med det væsentligste formål at sikre en yderligere adgang til det amerikanske marked for eksport af maritime produkter, udstyr og tekniske løsninger, som for indeværende er pålagt visse restriktioner på grund af den amerikanske lovgivning om indenrigsskibsfart.

Landbrug & Fødevarer ville foretrække en global handelsaftale i WTO, men idet udsigten hertil trækker i langdrag, støttes Kommissionens offensive handelspolitiske indsats med fokus på indgåelsen af frihandelsaftaler med strategisk vigtige handelspartnere. Landbrug & Fødevarer vurderer, at der kun vil være begrænsede markedsandele at hente i toldnedsættelser på det amerikanske marked, idet toldsatserne på fødevarer generelt er lave. De væsentligste barrierer på landbrugs- og fødevarerområdet skal i stedet findes i tekniske handelshindringer samt på SPS-området inden for såvel kød-, mejeri- og planteområdet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt en bred tilslutning til frihandelsforhandlingerne med USA.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side støtter man indledning af frihandelsforhandlinger mellem EU og USA. Formålet er at nå til en ambitiøs frihandelsaftale, som bidrager til at styrke de økonomiske og handelsmæssige relationer til USA. Det skal ske som led i en generel styrkelse af EU's relationer til USA som strategisk partner og med det indbyggede perspektiv på sigt at bidrage til at styrke det multilaterale handelssystem. Såfremt der er bred tilslutning til den franske anmodning om at nedklassificere EU/USA-forhandlingsdirektiverne med henblik på offentliggørelse, vil man fra dansk side kunne tilslutte sig en sådan beslutning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udkastet til forhandlingsdirektiver blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg d. 8. maj 2013. Sagen blev ligeledes forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering d. 7. juni forud for rådsmødet (Udenrigsanliggender - handel) d. 14. juni 2013. Grund- og nærhedsnotatet blev oversendt til Folketingets Europaudvalg d. 12. april 2013.

6. Forberedelse af den 9. WTO-ministerkonference

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret notat – ændringer er markeret med streg i margenen

1. Resumé

Den 9. WTO-ministerkonference afholdes på Bali d. 3.-6. december 2013. Der hersker i øjeblikket nogen optimisme blandt WTO-medlemslandene for så vidt angår udsigten til at opnå en aftale om en afbalanceret minipakke bestående af elementer af Doha-udviklingsrunden på ministerkonferencen, herunder handelslettelse og udvalgte landbrugsemner kombineret med udviklingsemner til gavn for bl.a. de mindst udviklede lande. En delaftale om handelslettelse ville i givet fald være det substantielt vigtigste resultat fra den 9. ministerkonference. Der er i Rådet bred opbakning til Kommissionens arbejde for at opnå enighed om en minipakke.

2. Baggrund

Verdenshandelsorganisationen (WTO) afholder sin 9. ministerkonference på Bali d. 3.-6. december 2013. Det blev på den 8. ministerkonference i Genève i 2011 besluttet at arbejde for vedtagelsen på den 9. ministerkonference af en delaftale om Doha-udviklingsrunden i form af en såkaldt minipakke bestående af elementer fra den oprindelige Doha-dagsorden. Baggrunden for beslutningen var, at de fortsatte bestræbelser på at færdigforhandle en samlet pakke af emner fra Doha-udviklingsrunden kørte endeligt fast i foråret 2011.

Der er almindelig enighed blandt WTO's medlemmer om, at det er ved at være sidste udkald for at skabe fremdrift i Doha-forhandlingerne. Disse forhandlinger har været i gang siden 2001, og de har været præget af adskillige sammenbrud undervejs. Der er i Doha-ministerdeklarationen givet mandat til, at delaftaler kan implementeres, når der foreligger enighed om dem. Det er dog også forhåbningen, at man ved at prioritere forhandling af et udpluk af emner fra Doha-runden kan genskabe tilliden til, at der på lidt længere sigt kan opnås konsensus om den samlede Doha-pakke.

Handelspolitikken er eksklusiv EU-kompetence og forhandlingerne i WTO varetages af Kommissionen.

3. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte forhandlingssituationen i WTO og mulige strategier med henblik på at sikre yderligere bevægelse i forhandlingerne.

Det er forventningen blandt WTO-medlemslandene, at en afbalanceret minipakke primært skal bestå af en aftale om handelslettelse og udvalgte landbrugsemner kombineret med udviklingsemner til gavn for bl.a. de mindst udviklede lande.

En eventuel delaftale om handelslettelse vil være det substantielt vigtigste resultat fra den 9. ministerkonference. Ved handelslettelse forstås lettere adgang for varer til at bevæge sig over grænser, f.eks. ved simplificering, modernisering og harmonisering af de regler og administrative procedurer, der gælder i forbindelse med import og toldbehandling. En delaftale om handelslettelse vil rent økonomisk kunne reducere de globale handelsomkostninger med 1 pct. og vil kunne forøge den globale indkomst med mere end ca. 230 milliarder DKK. Heraf vil 65 pct. gå til udviklings-

landene og vil i særlig grad være til fordel for de udviklingslande, som ikke har adgang til havet. En delaftale om handelslettelse vil også styrke det multilaterale handelssystem mere generelt og være et stærkt signal om, at WTO fortsat er central ift. at skabe effektive rammer for verdenshandelen.

På landbrugsområdet har G33-gruppen af udviklingslande med Indien i spidsen fremlagt et kontroversielt forslag om bl.a. fødevareforsyningsikkerhed. Forslaget vil i sin nuværende form ændre WTO's regler for offentlige opkøb og gensalg af fødevarer. Det vil konkret betyde, at en andel af den landbrugsstøtte, der nu er kategoriseret under gul boks (WTO's kategori for landbrugsstøtte med handels- og produktionsforvridende virkning), hvor det er pålagt restriktioner, flyttes til grøn boks (kategori for landbrugsstøtte med minimal/ingen handelsforvridende effekt), som ikke er underlagt budgetmæssige begrænsninger. Indien har begrundet forslaget med et ønske om at skabe bedre muligheder for udviklingslande til at opkøbe landbrugsvarer til en garanteret pris for senere at kunne sælge fra opbyggede fødevarelagre til en lavere pris med henblik på national fødevarerhjælp. Der er herudover fremlagt forslag af G20-gruppen af udviklingslande om henholdsvis kvoteadministration og eksportkonkurrence, som dog i forhold til G33-forslaget ser ud til at blive underordnede i forhandlingerne.

De mindst udviklede lande (LDC) fremlagde i juni 2013 deres længe ventede forslag til en LDC-pakke. Forslaget retter sig mod fire områder: Told- og kvotefri markedsadgang for varer fra LDC'er, oprindelsesregler, bomuld og tjenesteydelser. Konkretisering af forslagene udestår dog.

En endelig delaftale vil derudover kunne inkludere andre mindre centrale elementer. Forhandlingerne herom er dog ikke på nuværende tidspunkt tilstrækkeligt fremskredne til, at det står klart præcis hvilke elementer, der kan forventes at blive tale om.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

INTA-udvalget forventes at fremsætte et forslag til beslutning om status for Doha-udviklingsrunden og forberedelserne til den 9. ministerkonference i forbindelse med plenarforsamlingen d. 18.-21. november 2013. Europa-Parlamentet skal godkende en endelig aftale.

5. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevante.

6. Gældende dansk ret

Eventuel indflydelse på dansk ret kendes først, når forudsætningerne for en potentiel aftale kendes nærmere.

7. Konsekvenser

Det er vanskeligt at forudsige de økonomiske og statsfinansielle konsekvenser af en eventuel aftale, da det afhænger af aftalens endelige indhold. En delaftale, der omhandler handelslettelse, vil dog kunne have en positiv indflydelse på danske virksomheders handelsomkostninger. Regeringen vil vurdere de økonomiske og statsfinansielle konsekvenser, når forudsætningerne for en eventuel aftale kendes nærmere.

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring. Erhvervs-, arbejdstager- og civilsamfundsorganisationer vil dog på sædvanlig vis blive inddraget i forløbet op til den 9. ministerkonference, når de nærmere rammer for en eventuel aftale på ministerkonferencen foreligger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er i Rådet bred opbakning til Kommissionens arbejde for at opnå enighed om en afbalance-ret minipakke på den 9. ministerkonference.

Det er fortsat usikkert, om der vil kunne opnås enighed om en minipakke, men der hersker i øjeblikket blandt WTO's medlemslande nogen optimisme. De seneste uger er forhandlingerne blevet intensiveret under den nye generaldirektør Roberto Azevêdos lederskab, og der synes at være nogen tilnærmelse mellem de forskellige interesser. Der er fortsat en tendens til, at de centrale forhandlingsparter venter på indrømmelser på ét område, før de er villige til at signalere indrømmelser på et andet område. Navnlig forslaget fra G33-gruppen om fødevarerforsyningsikkerhed er blevet mødt af væsentlig modstand. Den fremherskende kritik har været, at forslaget risikerer at udvande en vigtig del af regelsættet omkring såkaldt "grøn boks"-støtte. Samtidig betinger G33-gruppen sig fremskridt vedrørende dette forslag som en forudsætning for en delaftale om handelslettelse. For så vidt angår LDC-forslagene er substantielle forhandlinger ikke fremskredne, ikke mindst grundet behov for yderligere konkretisering samt fremskridt i forhandlingerne om handelslettelse og landbrug.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter stærkt op om WTO og det multilaterale handelssystem som det bedste og mest effektive værn imod protektionisme på grundlag af tidligere tiltrådte indstillinger samt i overensstemmelse med relevante folketingsvedtagelser, herunder senest V83 af 3. juni 2013. Regeringen vil arbejde for, at EU spiller en konstruktiv og proaktiv rolle i forhandlingerne og bidrager til at styrke WTO som organisation. Danmark har ikke stærke offensive eller defensive interesser i forhold til punkterne på den foreløbige MC9-dagsorden, men ønsker et resultat, som styrker en fortsat multilateralt forankret frihandelsdagsorden til fordel for de mindst udviklede lande. En minipakke fra MC9 bør derfor omfatte både handelslettelse og udviklingsemner til gavn for bl.a. de mindst udviklede lande.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Doha-udviklingsrunden blev forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 7. oktober 1999, den 26. oktober 2001 og den 13. juni 2008 og har derudover løbende været forelagt udvalget til orientering. Forberedelsen af den 9. WTO-ministerkonference har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 7. juni 2013.

7. Kommissionens forslag til Rådet og Europa-Parlamentet om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår anvendelsen og håndhævelsen af internationale handelsregler

KOM(2012) 0773

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

For at kunne håndhæve og beskytte EU's rettigheder i henhold til internationale handelsaftaler finder Kommissionen det nødvendigt, at der hurtigt kan træffes beslutning om iværksættelse af modforanstaltninger i de tilfælde, hvor EU's handelspartnere har krænket EU's interesser, og hvor EU i en tvistbilæggelsessag har fået ret til det. Kommissionen har derfor offentliggjort et forslag til forordning om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår anvendelsen og håndhævelsen af internationale handelsregler, KOM(2012) 773.

De modforanstaltninger, der kan komme på tale, er suspension af toldindrømmelser og indførelse af ny eller forhøjet told, indførelse eller forøgelse af kvantitative restriktioner ved import og eksport, suspension af indrømmelser på området for offentlige indkøb gennem udelukkelse af bud eller indførelse af prisstraf/tillæg på bud. Modforanstaltningerne skal efter forslaget vedtages som gennemførelsesretsakter i henhold til TEUF art. 291, hvilket indebærer medlemsstaternes inddragelse i beslutningerne om iværksættelse af modforanstaltninger i henhold til undersøgelsesproceduren i komitologi-forordningen 182/2011/EU.

Sagen er ikke sat på dagsordenen for rådsmødet (udenrigsanliggender – handel) den 18. og 21. oktober 2013, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde som a-punkt. Sagen forelægges med henblik på tidligt forhandlingsoplæg.

2. Baggrund

Kommissionen har den 18. december 2012 fremlagt forslag til forordning om udøvelsen af Unionens rettigheder for så vidt angår håndhævelsen og anvendelsen af internationale handelsregler, KOM(2012) 773. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 207 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

EU har for nærværende ikke et sæt fælles lovgivningsrammer for håndhævelse af sine rettigheder under internationale handelsaftaler.

Før Lissabontraktatens ikrafttrædelse tog EU stilling til håndhævelse fra sag til sag og i form af forordninger vedtaget for de enkelte konkrete situationer af Rådet på grundlag af et forslag fra Kommissionen. Dette var en tidskrævende proces, og vedtagelse af lovgivning er ikke blevet mindre tidskrævende efter, at Europa-Parlamentet er blevet medlovgiver som følge af Lissabontraktaten.

Uden et sæt passende lovgivningsrammer for gennemførelsen af handelspolitiske foranstaltninger kan Unionens muligheder for at udøve sine rettigheder effektivt inden for de frister, der er fastsat i internationale handelsaftaler, blive bragt i fare. Der er derfor behov for en rammelovgivning, der sætter Kommissionen i stand til at reagere hurtigt for at beskytte EU's handelspolitiske rettigheder, der er opnået i WTO eller andre internationale handelsaftaler.

3. Formål og indhold

Formålet med forordningen er at give Kommissionen beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter i overensstemmelse med TEUF artikel 291 til sikring af EU's handelspolitiske rettigheder, der er opnået i WTO eller andre handelsaftaler.

Gennemførelsesretsakterne vil efter forslaget skulle vedtages i henhold til komitologiforordningens (182/2010/EU) undersøgelsesprocedure.

Det fremgår således af udkastet til forordning, at forordningen finder anvendelse på baggrund af:

- a) Afgørelser truffet af WTO's tvistbilæggelsesmekanisme,
- b) afgørelser i handelstvister i henhold til andre internationale handelsaftaler,
- c) et tredjeland's anvendelse af en beskyttelsesforanstaltning og i henhold til artikel 8 i WTO-aftalen om beskyttelsesforanstaltninger eller tilsvarende beskyttelsesforanstaltninger i andre internationale handelsaftaler,
- d) ændring af et WTO-medlems indrømmelser i henhold til artikel 28 i GATT-aftalen.

De handelspolitiske foranstaltninger, som kan gennemføres ved hjælp af en gennemførelsesretsakt, omfatter:

- a) Suspension af toldindrømmelser og indførelse af ny eller forhøjet told, herunder genindførelse af told på mestbegunstigelsesniveauet (det generelle WTO-niveau) eller indførelse af told, der ligger over mestbegunstigelsesniveauet, eller indførelse af yderligere afgifter på import eller eksport af varer,
- b) indførelse eller forhøjelse af kvantitative restriktioner ved import eller eksport af varer, hvad enten de har form af kontingenter, import- eller eksportlicenser eller andre foranstaltninger,
- c) suspension af indrømmelser på området for offentlige indkøb gennem:
 - i) udelukkelse fra offentlige indkøb af bud, hvis samlede værdi for over 50 procents vedkommende hidrører fra varer eller tjenesteydelser med oprindelse i det pågældende tredjeland, og/eller
 - ii) indførelse af en obligatorisk prisstraf på den del af budet, der består af varer eller tjenesteydelser med oprindelse i det pågældende tredjeland.

Jf. ovenstående skal Kommissionens forslag muliggøre, at EU får instrumenter til hurtigt og effektivt at indføre modforanstaltninger ved tredjelandes brud på Unionens rettigheder på områderne for varer, offentlige indkøb, tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder. Ifølge Kommissionen tager det gennemsnitligt 15-31 måneder at vedtage en retsakt, når man som hidtil har skullet anvende den almindelige lovgivningsprocedure.

For så vidt angår modforanstaltningernes karakter er forslaget begrænset til at omfatte områderne for varer og offentlige indkøb. Derved skal forstås, at EU ved brud på Unionens rettigheder inden for tjenesteydelsesområdet og området for intellektuelle ejendomsrettigheder alene kan indføre modforanstaltninger på vareområdet (ved krydsretaliering) i medfør af forordningsforslaget.

Det er Kommissionens opfattelse, at EU mangler erfaringer med indførelse af konkrete modforanstaltninger inden for tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder, og ligeledes har Kommissionen ikke kunnet identificere effektive metoder, hvorved sådanne kan anvendes. Forslaget ændrer dog ikke på, at EU fortsat har mulighed for i konkrete sager at indføre modforanstaltninger på området for tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder ved anvendelse af den almindelige lovgivningsprocedure.

WTOs aftale om offentlige indkøb (Government Procurement Agreement (GPA)) tillader ikke krydsretaliering, hvorfor brud på Unionens rettigheder på området for offentlige indkøb alene kan modsvares ved foranstaltninger inden for samme område. Derfor har Kommissionen fundet det nødvendigt i forslaget at inkludere muligheden for ved gennemførelsesretsakter at indføre modforanstaltninger på området for offentlige indkøb af både varer og tjenesteydelser. Modforanstaltninger på dette område vil medføre, at den offentlige udbyder skal se bort fra tilbud fra det pågældende land eller pålægge disse en prisstraf.

Forslaget indeholder desuden en revisionsklausul, hvorefter Kommissionen skal udarbejde en rapport og eventuelt kan foreslå passende foranstaltninger til forbedring af forordningens effektivitet. Det kan i den forbindelse overvejes, hvilke handelspolitiske områder ud over handel med varer og offentlige indkøb, der skal være omfattet af forordningen, f.eks. handel med tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets udvalg for international handel (INTA). Rapportørens betænkning med ændringsforslag er godkendt den 17. september 2013. Endelig afstemning i Europa-Parlamentet forventes at finde sted ved plenarforsamlingen den 22. oktober 2013. Det forventes, at resultatet af afstemningen i INTA vil blive bekræftet uden yderligere ændringsforslag.

INTA har foreslået, at forslaget fra Kommissionen støttes med visse ændringer. Væsentligst er det, at INTA foreslår, at forordningen også skal give EU mulighed for at indføre modforanstaltninger på området for tjenesteydelser i stedet for at anvende krydsretaliering på vareområdet.

Desuden foreslår INTA, at Europa-Parlamentets rolle styrkes. Dette skal bl.a. ske ved, at Kommissionen og Europa-Parlamentet (INTA) regelmæssigt mødes for at drøfte igangværende tvister, herunder Kommissionens overvejelser i forhold til konkrete modforanstaltninger.

Ligeledes skal Kommissionen ifølge INTAs forslag retfærdiggøre valget af konkrete modforanstaltninger samt dens intentioner om at suspendere, justere eller afslutte sådanne.

5. Nærhedsprincippet

Det foreliggende forordningsudkast har til formål at sikre håndhævelse af EU's rettigheder, der er opnået i multilaterale, regionale og bilaterale handelsforhandlinger. Disse rettigheder er i henhold til TEUF artikel 207 forhandlet på EU's vegne af Kommissionen. Det er tillige Kommissionen, der skal forfølge fællesskabets (medlemslandenes) interesser, såfremt tredjelande krænker dem. Dette skal gøres gennem vedtagelse af passende modforanstaltninger, som foreslås vedtaget som gennem-

førelsesretsakter i henhold til komitologi-forordningen. Kommissionen vurderer derfor, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Regeringen vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke betydning for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget forventes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

Det vurderes, at forslagens bestemmelser om offentlige udbud i enkelte tilfælde kan få økonomiske konsekvenser for de ordregivende offentlige myndigheder og pålægge dem en øget administrativ byrde. Det følger af, at de kan være tvunget til at udelukke visse bud eller pålægge disse en prisstraf. De eventuelle merudgifter vil dog skulle afholdes inden for myndighedernes egne økonomiske rammer.

Såfremt forslaget i konkrete tilfælde kommer til at omfatte decentrale offentligt ordregivere, kan forslaget få konsekvenser for byrdefordelingen mellem centrale og decentrale offentlige ordregivere (DUT).

Forslaget forventes ikke at få væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Såfremt danske importvarer pålægges en straftold som følge af EU's indførelse af modforanstaltninger på vareområdet, vil det kunne fordyre importen af pågældende varer. Dette vil i sidste ende kunne medføre prisstigninger og lavere udbud for forbrugerne.

Det vurderes dog, at det kun vil ske i meget begrænset omfang, da det må forventes, at EU kun undtagelsesvist vil være nødsaget til at indføre modforanstaltninger i medfør af forordningens bestemmelser. Desuden må det forventes, at modforanstaltningerne i mange tilfælde ikke vil omfatte væsentlig dansk import.

Forslaget forventes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslagets bestemmelser om offentlige udbud kan dog i sjældne tilfælde føre til øgede administrative byrder for virksomheder, der deltager i offentlige udbud. Disse byrder kan opstå som følge af forslagens bestemmelser om udelukkelse af bud, hvis samlede værdi for over 50 procents vedkommende hidrører fra varer eller tjenesteydelser med oprindelse i det pågældende tredjeland.

Endvidere kan der være økonomiske implikationer for danske virksomheder med produktion i tredjelands i det omfang, at disse kan blive udelukket fra offentlige udbud i EU-lande som følge af 50 pct-reglen. Det vurderes dog, at dette sjældent vil være tilfældet.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Handelspolitisk Specialudvalg. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri og Landbrug & Fødevarer, som støtter forslaget.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred opbakning blandt medlemsstaterne til intentionerne med forslaget.

En række medlemsstater ønsker forslagets anvendelsesområde udbredt til tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder til trods for, at EU mangler praktiske erfaringer på disse områder. Der er dog modstand herimod fra et markant flertal af medlemsstaterne.

Medlemsstaterne er delte i spørgsmålet om, hvorvidt og hvorledes EU skal indføre modforanstaltninger på området for offentlige udbud. En række medlemsstater finder, at bestemmelserne er for vidtgående, og ser helst, at området slet ikke inkluderes i en fremtidig håndhævelsesforordning. Andre medlemsstater støtter Kommissionens forslag på området.

Der er udbredt enighed blandt medlemsstaterne om, at indførelsen af modforanstaltninger i form af gennemførelsesretsakter ikke må lede til, at medlemsstaterne ikke får reel indflydelse på foranstaltningernes karakter og indhold.

Det litauiske formandskab har udarbejdet et kompromisforslag, som ikke rummer grundlæggende ændringer af Kommissionens forslag. Det forventes, at flertallet af medlemsstaterne vil kunne acceptere kompromisforslag hvorefter det af Kommissionen foreslåede anvendelsesområde bevares for nu, mens det præciseres i forordningen, at spørgsmålet skal revurderes tre år efter dennes ikrafttrædelse. Det vurderes samtidig, at flere medlemsstater ikke vil kunne acceptere et forslag fra formandskabet om, at eventuelle begrænsninger kan vedtages ved beslutning om konkrete modforanstaltninger ved offentlige udbud. Denne gruppe har dog markeret, at de er villige til at acceptere, at offentlige udbud inkluderes i forordningens anvendelsesområde, såfremt bestemmelserne begrænses til større statslige udbud. Andre medlemsstater har dog afvist dette.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter intentionerne i forslaget, idet det anses for vigtigt, at EU har de nødvendige redskaber til at kunne håndhæve Unionens handelsrettigheder hurtigt og effektivt. Regeringen støtter derfor også, at eventuelle modforanstaltninger inden for vareområdet og området for offentlige udbud indføres som gennemførelsesretsakter. Medlemsstaterne vil dermed fortsat blive inddraget i beslutningen om, hvorvidt der skal indføres modforanstaltninger.

Regeringen er ikke principielt imod, at områderne for tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder inddrages i forordningens anvendelsesområde. Det skyldes, at det vil være hensigtsmæssigt, at EU har mulighed for at indføre modforanstaltninger på samme områder, hvor Unionens rettigheder måtte være brudt og efter samme procedure.

Regeringen deler dog Kommissionens vurdering af, at EU mangler den fornødne erfaring med indførelse af modforanstaltninger på områderne for tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder. Ligeledes er regeringen enige med Kommissionen i, at det ikke været muligt at identificere, hvilke effektive modforanstaltninger der kan bringes i anvendelse på disse områder.

Regeringen støtter derfor Kommissionens forslag om, at brud på Unionens rettigheder på disse områder indtil videre håndteres ved modforanstaltninger på vareområdet i medfør af forslagets bestemmelser herom. Når og hvis effektive modforanstaltninger identificeres på områder for tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder, vil regeringen ikke modsætte sig, at disse områder omfattes af forordningens anvendelsesområde.

Regeringen lægger ligesom de øvrige medlemsstater vægt på, at disse inddrages på behørig vis, inden der træffes beslutning om konkrete modforanstaltningers sammensætning. Regeringen ser gerne, at der i forordningen indarbejdes bestemmelser, der sikrer, at medlemsstaterne informeres i god tid, om Kommissionens intentioner for sammensætningen af konkrete modforanstaltninger og får mulighed for at drøfte disse med hinanden og Kommissionen.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om at lade offentlige udbud være omfattet af forordningens anvendelsesområde. Jf. ovenstående tillader WTOs aftale om offentlige indkøb ikke krydsretaliering, hvorfor brud på Unionens rettigheder på området alene kan besvares med modforanstaltninger, der ligeledes er rettet mod offentlige udbud. Bestemmelser om offentlige udbud er således en forudsætning for, at EU kan indføre modforanstaltninger uden at skulle anvende den almindelige lovgivningsprocedure, hvor det ifølge Kommissionen gennemsnitligt tager 15-31 måneder at vedtage en retsakt. Dette ville alvorligt begrænse Unionens evne til effektivt af håndhæve sine handelsrettigheder. Det vurderes desuden, at adgangen til offentlige udbud i tredjelande er vigtigt for danske virksomheder, og at effektive handelspolitiske instrumenter på dette område kan være med til at afholde tredjelande fra at udelukke europæiske virksomheder.

Regeringen lægger vægt på, at EU skal kunne agere effektivt ved brud på Unionens rettigheder inden for området for offentlige udbud, samtidig med, at det ikke fører til unødige omkostninger for europæiske virksomheder og ordregivere eller unødige administrative byrder for disse. Regeringen vil arbejde for, at alene større statslige udbud, modsat regionale, kommunale og andre ikke-centralstatslige indkøb, skal være omfattet af forordningen, men vil dog ikke modsætte sig det kompromis, der måtte kunne skabes flertal for.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg. Grund- og nærhedsnotat blev oversendt den 21. januar 2013.

8. EU-Singapore frihandelsaftale

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Forhandlingerne om en EU/Singapore-frihandelsaftale (eksklusiv investeringskapitlet) blev afsluttet i december 2012, og Kommissionen har paraferet frihandelsaftalen den 20. september 2013. Undertegnelse forventes at ske, når forhandlingerne om investeringskapitlet er afsluttet. Forud herfor vil det endelige forhandlingsresultat blive forelagt Rådet til vedtagelse.

2. Baggrund

ASEAN-markederne er prioriteret af EU's eksportører på grund af deres høje vækstpotentiale. Med undtagelse af Singapore er der imidlertid tale om markeder med høje toldmure og mange ikke-toldmæssige barrierer. På denne baggrund bemyndigede Rådet i 2007 Kommissionen til at indlede frihandelsforhandlinger med ASEAN-landene. I foråret 2009 foreslog Kommissionen, at EU skulle gøre sig klar til at indlede bilaterale forhandlinger med de enkelte ASEAN-lande. Disse bilaterale frihandelsaftaler skulle være at betragte som "byggeblokke", som EU og ASEAN på et passende senere tidspunkt kunne konsolidere i en egentlig regional frihandelsaftale.

Den 22. december 2009 besluttede Rådet at igangsætte forhandlinger om frihandelsaftaler (FTA) med udvalgte ASEAN-lande startende med Singapore. Dette uden præjudice for det langsigtede mål om en regional FTA med ASEAN. Det var planen, at hver bilateral forhandlingsproces skulle iværksættes fra sag til sag på basis af en konkret vurdering foretaget af Kommissionen, og en substansdrøftelse og efterfølgende godkendelse i Rådet.

Singapore var det første land, hvor denne strategi blev iværksat. Kommissionen har på denne baggrund endvidere efterfølgende igangsat forhandlinger med Malaysia (2010), Vietnam (2012) og Thailand (2013). Forhandlingerne med Malaysia, Vietnam og Thailand pågår.

Bestemmelserne fastsat i Singapore-aftalen vil udgøre en skabelon for, hvordan frihandelsaftalerne med de andre ASEAN-lande skal udformes, dog med en vis differentiering afhængigt af graden af udvikling i det enkelte land. De endelige bestemmelser i forhandlingerne med Singapore er derfor af regional betydning.

Forhandlingerne har hjemmel i TEUF art. 207. Der stiles mod en blandet aftale med Fællesskabet og medlemsstaterne som aftalepartnere på europæisk side. Den endelige aftale ventes derfor vedtaget med enstemmighed.

Sideløbende med frihandelsforhandlingerne er der forhandlet en partnerskabs- og samarbejdsaftale (PCA) med Singapore, som blev afsluttet den 7. juni 2013. Aftalen skaber en ramme for samarbejdet mellem EU og Singapore på områder såsom udvikling af politiske, handelsmæssige, sociale, kulturelle og sikkerhedsmæssige forbindelser. Initiering af aftalen forventes at ske indenfor den nærmeste fremtid og derefter vil aftalen skulle underskrives.

3. Formål og indhold

Kommissionen annoncerede den 16. december 2012, at forhandlingerne med Singapore om en frihandelsaftale er afsluttet. Forhandlingerne om et supplerende kapitel om investeringsbeskyttelse pågår dog fortsat og er i god gænge. Frihandelsaftalen eksklusiv investeringskapitlet blev parferet d. 20. september 2013. Det endelige forhandlingsresultat forventes forelagt Rådet, når forhandlingerne af investeringskapitlet er afsluttet.

Forhandlingsresultatet – eksklusiv investeringskapitlet - indebærer bl.a.

- Afskaffelse af næsten al told inden for en femårig overgangsperiode.
- Afskaffelse af tekniske handelshindringer og barrierer inden for en lang række områder, herunder krav om dobbelte test af bl.a. biler, elektronik og grøn teknologi.
- Lette kødeksporten gennem moderne revisioner af nationale systemer.
- Højt beskyttelsesniveau for immaterielle rettigheder og geografiske indikationer.
- Gensidige tilsagn om markedsadgang for tjenesteydelser og offentlige indkøb som er bedre end det, som er gældende i henhold til WTO-aftalerne.
- Enighed om avancerede rammeregler for mange tjenesteydelsesområder, bl.a. banksektoren.

Når det gælder investeringer, vil der være tale om den første EU-investeringsbeskyttelsesaftale med et tredjeland under den nye eksklusive kompetence på området. Indholdet vil basere sig på kendte fælles høje europæiske beskyttelsesstandarder samt forbud mod ekspropriation uden erstatning. Aftalen vil dog formentlig også komme til at indeholde nye elementer inspireret af NAFTA, som Singapore er stor tilhænger af.

Kommissionen vurderer, at aftalen over en tiårig periode vil medføre en vækst i EU's eksport til Singapore med 1,4 mia. euro og i Singapores eksport til EU med 3,5 mia. euro.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF artikel 218 godkende aftalen.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Aftalen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

7. Konsekvenser

Frihandelsaftalen forventes at få positive samfundsøkonomiske konsekvenser, i form af øget samhandel, med deraf afledte effekter i form af øget beskæftigelse, lavere forbrugerpriser m.m. Konsekvenserne lader sig dog vanskeligt kvantificere på nuværende tidspunkt, da indholdet af en endelig aftale ikke kendes.

Fsva. de statsfinansielle konsekvenser forventes disse primært at ske via EU-budgettet. Isoleret set vil nedsatte toldsats betyde lavere egne indtægter til EU-budgettet, som i nogen grad vil kunne modvirkes af øget handel.

Frihandelsaftalen forventes umiddelbart ikke at have konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet. Udmøntningen af aftalens bestemmelser på området for bæredygtig udvikling kan dog på sigt have positive konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet. Investeringsbeskyttelseskapitlet vil indeholde et forbehold for parternes ret til at regulere legitime politikområder som fx miljø og sundhed, uden at dette bringer lovgivningen i strid med aftalen.

8. Høring

Handelspolitisk Specialudvalg i udvidet kreds, dvs. inklusiv erhvervsorganisationer og de faglige organisationer, er blevet hørt i forbindelse med indledning af forhandlingerne og om kortlægning af Danmarks offensive og defensive interesser. Udenrigsministeriet har løbende været i kontakt med erhvervsorganisationerne om emner af særlig betydning for Danmark.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være bred støtte blandt medlemslandene til den endelige frihandelsaftale.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter en aftale, som vil fremme samhandlen og sikrer et kvalitativt bidrag til en fortsat bæredygtig udvikling. Videre er det for regeringen vigtigt at sikre etableringen af en klar juridisk og institutionel sammenkædning mellem frihandelsaftalen og partnerskabs- og samarbejdsaftalen med henblik på at opretholde sammenhængen i EU's politikker. Regeringen støtter også, at Kommissionen søger et balanceret kompromis omkring investeringsbeskyttelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

ASEAN-forhandlingerne, hvori forhandlingerne med Singapore indgik, blev forelagt til orientering på et møde i Folketingets Europaudvalg den 20. april 2007. Endvidere blev forhandlingerne om et investeringskapitel til frihandelsaftalen forelagt til orientering for Folketingets Europaudvalg den 9. september 2011. Der blev orienteret om status for forhandlingerne forud for råds-mødet (handel) den 16. marts 2012 og den 29. november 2012.